
TILL SIST

HIGGINS:

Till sist

några rader om första majfirandet. Det är en tradition som undergår stora förändringar — utomlands.

I de länder där Internationalens ord om att störta det gamla i gruset blev verklighet visade sig den omsjungna "sista striden" inte vara den sista, möjligen den näst sista. En ny strid inleddes för att vrida klockan tillbaka till hur det var innan de socialistiska kvalen infördes. I en del av de forna kommunistländerna har därefter firandet av första maj helt avskaffats. I andra har man övergått till att i stället, helt politiskt, fira vårens ankomst.

På Röda Torget i Moskva var det i år en parad av barn och inte soldater. I luften var det ballonger, inte stridsflygplan. Några gammelkommunister försökte dock upprätthålla traditionen — i ett hörn av torget. I många f d sovjetrepubliker ignorerades förstamajfirandet helt. På Himmelska Fridens torg i Peking åt människorna glass och sände pappersdrakar i luften — inga röda fanor så långt ögat nådde.

Men i Stockholm och andra svenska städer var allt som förr, liksom i många andra kapitalistiska stater. Här kan de röda fanorna fortfarande bäras fram utan att väcka skräck eller vrede.

Att Sverige sedan i höstas inte längre styrs av en socialdemokratisk regering gjorde det lättare för arrangörerna av årets första maj. En av de mer uppenbara likheterna med förstamajtågen i de socialistiska länderna hade därmed bortfallit: att det var makthavarna och deras företrädare som utgjorde demonstrationstågen — och folket som stod på trottoaren och tittade på. I de svenska förstamajtågen har under årens lopp statsråd och ombudsmän rullat fram, mäktiga och

imponerande som stridsvagnar. Men i år var det bleka och magra oppositionspolitiker som tågade och höll tal, och därmed framträdde inte någon generande likhet med förhållandena i de tidigare socialistiska staterna.

Vi kan nog våga oss på prognosen att en förutsättning för ett fortsatt traditionellt förstamajfirande i vårt land är att socialdemokraterna stannar i opposition: makthavare och röda fanor är en allt för komprometterad kombination.

Men förr eller senare, i regering eller ej, lär också svensk socialdemokrati finna de röda fanorna genanta. Vad gör de då på första maj? Det troliga är att de väljer alternativet "familjedag". Detta slags första majfirande infördes redan i år i Arjeplog där det traditionella tåget med röda fanor ersattes av en familjeutflykt med fiske och korvgrillning.

Men, om vanan att marschera på stadens gator första maj är så djupt rotad att den inte låter sig utplånas — vad gör man då? En idé kan vara att låta familjeutflykten inledas eller avslutas med ett tåg genom staden. I stället för röda fanor kunde man då t ex bära fram de korvar på spett som skall grillas eller de fiskar som deltagarna fått upp. En skog av met- och kastspön är under alla omständigheter mer tilltalande än en skog av röda fanor.

Texterna till de klassiska sångerna kan med lätthet skrivas om så att de passar för detta nya och mindre militanta sätt att fira första maj. "Upp till kamp emot kvalen, sista striden det är" blir t ex "Upp med fisken ur havet, stora firren det är" (vid fiskeutflykt) eller "In med korven i elden, tänk va' gott det ska bli" (vid korvgrillning). "Storfiskarens söner slutet er alla till era bröder i syd och i norr" kan bli en

annan populär text till en gammal och välbekant melodi.

Men långt efter det att det traditionella förstamajfirandet upphört i andra länder och sedan fridfulla familjedagar blivit den svenska arbetarrörelsens melodi på första maj kommer det säkerligen att finnas en del svenskar som vill tåga med röda fanor. Dessa kan kanske bli en tillgång för nationen — ur turistsynpunkt. Folkliga traditioner har sin givna plats i vårt land: på Skansen. Det är naturligtvis där ett sedvanligt demonstrationståg skall dra fram på för-

stamaj och ett tal skall hållas. Eftersom talen inte brukat skilja sig så mycket från varandra mellan de olika talarna eller mellan olika år, kan i stort sett vilket manus som helst bevaras för eftervärlden och läsas upp varje år.

Om det traditionella förstamajfirandet med den djupt komprometterade Internationalen och de röda fanorna äger rum på Skansen får alla klart för sig att detta tillhör historien och inte är allvarligt menat.